

**İkinci Öğretim (A Grubu)**

**SINAV SÜRESİ 45 DAKİKADIR. CEVAPLAR OPTİK KAĞITLARA İŞARETLENMELİDİR. AİT OLDUĞUNUZ GRUBU CEVAP KAĞIDINIZA İŞARETLEMİYİ UNUTMAYINIZ. Her soru 3 puandır. Başarılar...**

Bir gün hukukçu Salvius Mucius'a bir Roma vatandaşından bir mektup gelir. Mektupta; "başkasına ait zannederek aslında kendime ait olan kayıp atımı satın almışım. Bu at için 100 sesterts ödedim. Paramı geri almak için lütfen bir çare söyleyiniz" yazılıdır. Mektuba derhal cevap yazan Mucius Salvius bunun için üç çare olabileceğinden bahsetmiştir: Birinci seçenek; (1)-----davasını açarak ödenen bedelin geri alınmasıdır. Zira bu durum bir (2)----- olduğu için bir (3)-----teşkil eder. Fakat (4)----- gerekçesiyle sözleşme geçersiz sayılır ve ödenen para geri istenebilir. İkinci seçenek; (5)----- gerekçesine dayanarak bir talepte bulunmaktır. Çünkü sözleşme konusu at zaten malike aittir, satış konusu atın devri konusunda satıcının tasarruf yetkisi yoktur, bu nedenle satış konusu atın mülkiyetini devredemeyecektir. Bu da, (6)----- davası açarak tazminat istenmesini mümkün kılar. Üçüncü seçenek; eğer satıcı, atın mülkiyetinin alıcıya ait olduğunu biliyorsa ve buna rağmen bu satış sözleşmesini yapmışsa, bu durum (7)----- demek olduğundan, iki ayrı seçenikle satıcıdan talepte bulunulabilir. Alıcı, ya (8)----- davası açarak ödenmiş olan 100 sestertsin iki katını talep eder ya da (9)----- istenerek, sözleşme baştan itibaren sona erdirilir. Böylece satıcıya ödenmiş olan 100 sesterts, (10)-----davası açılarak satıcıdan geri istenebilir.

**Salvius Mucius'un verdiği cevapta boş bırakılan yerlere uygun düşen ifadeyi işaretleyiniz.**

1. a) sebepsiz zenginleşme davası b) rei vindicatio davası c) ifa davası d) tazminat davası e) ceza davası
2. a) konuda hata b) kişide hata c) Kişinin niteliklerinde hata  
d) Konunun niteliklerinde hata e) Miktarda hata
3. a) Beyan hatası b) Hile c) Korkutma d) Saik Hatası e) Muvazaa
4. a) İrade ile beyan arasındaki uyumsuzluk  
b) İradenin oluşumundaki bozukluk  
c) Sözleşmenin dürüstlük kuralları uyarınca beklenen faydayı artık sağlayamaması  
d) İrade ile beyan arasında kasti olmayan uygunsuzluk  
e) İradenin beyandan üstün tutulması
5. a) Kusurlu ifa imkansızlığı b) Aliud c) Hukuki Ayıp d) Zapt e) Maddi ayıp
6. a) ceza davası b) haksız fiilden doğan dava c) sebepsiz zenginleşme davası  
d) satış sözleşmesine aykırılıktan doğan dava e) sözleşme benzerinden doğan dava
7. a) maddi ayıp b) hile c) aliud d) borca aykırılık e) hırsızlık
8. a) hileden doğan dava b) hırsızlıktan doğan dava c) sebepsiz zenginleşme  
d) ifa davası e) borca aykırılık davası
9. a) defi b) sebepsiz zenginleşme c) tazminat d) eski hale iade e) sözleşmeden dönme
10. a) sebepsiz zenginleşme davası b) rei vindicatio davası c) borca aykırılık davası  
d) vekaletsiz iş görme e) zapt davası
11. Bu olayda Roma vatandaşından gelen mektup ve Salvius Mucius'un buna verdiği cevap aşağıdaki klasik hukuk kaynaklarından hangisine tekabül eder?  
a) senaus consultum b) edictum c) respondere d) cavere e) interpretare

12. I. Roma'da beyanname yayınlamak hakkına sahip olan kişi sadece praetor'dur.  
II. Bir kimse üzerinde maddi cebir kullanarak onu sözleşme yapmaya teşvik etmek korkutma (metus) demektir.  
III. Defi; davalının, davacının iddiasını kabul etmekle birlikte, hakkında verilecek mahkumiyet kararını ortadan kaldıran bir sebebin bulunduğu ileri sürmesidir.  
IV. Terzinin elbise dikerek teslim etmesi sürekli edimli bir ilişkidir.

**Yukarıdaki cümlelerden hangisi veya hangileri doğrudur?**

- a) Yalnız I      **b) Yalnız III**      c) Yalnız IV      d) II-III      e) III-IV

13. Aşağıdakilerden hangisi Klasik Hukuk dönemi için uygun bir nitelendirme sayılamaz?

- a) Bu dönemde hukuki uyuşmazlıklar kural olarak praetor tarafından çözüme bağlanmıştır.  
b) Eski Hukuk Devrindeki respondere (cevap verme) faaliyeti bu dönemde de bir hukuk kaynağı olarak devam etmiştir.  
**c) Kusura dayanan sorumluluk prensibi bu dönemde kesin olarak yerleşmiştir.**  
d) İmparatorlar da bu dönemde beyanname çıkarma yetkisine sahip olmuşlardır.  
e) Hukukçuların faaliyetleri sayesinde bu dönemde hukuk okulları kurulmuştur.

14. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?

- a) Misli mal-gayri misli mal ayrımı eşyanın tabiatından çıkan bir ayrımdır  
**b) İntifa hakkının kullanımı başkasına devredilemez.**  
c) İbra tasarrufi bir sözleşmedir  
d) Edim, para ile ölçülebilecek ve iradi olarak yerine getirilebilecek bir davranıştır.  
e) Sorumluluk, borcun hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinin yarattığı neticelere katlanmak demektir.

15. Cumhuriyet döneminde yapılan ve tarihin bilinen en eski toprak reformu kanunu olan Lex Agraria'da şöyle bir madde vardır: "*Patricius sınıfına mensup büyük toprak sahiplerinin ellerinde bulunan ihtiyaç fazlası topraklar, bedeli karşılığında ellerinden alınacak ve pleblere dağıtılacaktır.*" Bu kanun teklifinin sahibi olan ve patricius'lar tarafından bir suikastle öldürülen tarihi şahsiyet hangisidir?

- a) Tiberius Gracchus**      b) Sylla      c) Octavianus      d) Caesar      e) Brutus

A, B'den 100 sesterts borç para istemiş ve teminat olarak da elindeki gümüş işlemeli bir vazoyu veya sedef kakmalı takı kutusunu vermeyi teklif etmiştir. Teklifi kabul eden B, 100 sesterts borç vererek gümüş işlemeli vazoyu teminat almıştır. Taraflar "*borç ödenmezse vazoyun mülkiyetinin B'ye geçeceği*"ni kararlaştırmışlardır.

**Aşağıdaki soruları (16-18) yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.**

16. A ile B arasında kurulan teminat ilişkisi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Rehin hakkı      **b) Rehin sözleşmesi**      c) Kefalet sözleşmesi      d) Vekalet sözleşmesi      e) Kullanma Ödücü

17. Taraflar arasında kurulan teminat ilişkisindeki edim ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Teminat ilişkisindeki edim seçimlik bir nitelik taşımaktadır.  
b) Teminat ilişkisindeki edim parça borcu konusudur.  
c) Teminat ilişkisindeki edim gayrimisli mal niteliğindedir.  
**d) Edimi seçme hakkı kural olarak alacaklı B'ye aittir.**  
e) Seçme hakkı kullanılmadan önce edimlerden biri telef olursa diğeri kendiliğinden onun yerine geçer.

18. Borç ödenmediğinde vazonun mülkiyetinin A'ya geçeceğine ilişkin kayıtla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Bu kayıt lex commissoria kayıdır.  
b) Bu kayıt Roma hukukunda da günümüzde de hukuken geçerli kabul edilmemiştir ve lex commissoria yasağı olarak bilinir.  
c) Lex commissoria yasağı borçluları korumak amacıyla getirilmiştir.  
d) Lex commissoria yasağı nedeniyle alacaklıya sadece teminat konusu malın paraya çevrilmesi yetkisi verilmiştir.  
**e) Lex commissoria yasağı, teminat konusu malın değeri borç miktarından fazla olduğu zaman devreye girebilir.**

19. (I) Romalılar yeryüzünde üç tür hukuk düzeninin hakimiyetinden söz ederler: *ius naturale*, *ius gentium* ve *ius civile*. (II) *ius gentium* tıpkı *ius naturale* gibi doğal hukuk demektir; insanın doğal hukuku, yani ona yönelik varlık kanunlarıdır. (III) *ius gentium*, insanın doğuştan getirdiği haklar ve tabii olduğu ilkeler bütünü olup tüm toplumlarda genel geçer, değişmez nitelikteki kuralları bütünüdür. Bu nedenle *ius gentium* yazılı bir materyale ihtiyaç göstermez; mesela evlenme, boşanma, velayet, vesayet gibi konularda, kanunlarda yazılı olmasa bile, bütün insanlar hak sahibidirler. (IV) *ius civile* ise her toplumun kendi yarattığı hukuk kuralları olup, o toplumun ismiyle anılır; mesela Romalıların *ius civile*'sine *ius quiritum* denir. (V) Bu nedenle *ius quiritum* Roma toplumunu oluşturan Roma vatandaşları, yabancılar ve köleler gibi tüm unsurlara uygulanır.

**Yukarıda numaralandırılmış cümlelerden hangisi yanlıştır?**

- a) I                                      b) II                                      c) III                                      d) IV                                      e) V

20. A'nın B'ye olan 100 sesters borcuna karşılık 5 altın vermeyi teklif etmesi ve B'nin de bunu kabul etmesi olayı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde en uygun şekilde nitelendirilmiştir?

- a) İfa uğruna edim                      b) İfa yerine edim                      c) Havale                                      d) Aliud                                      e) Yenileme (Novatio)

A ile B, 100 000 sestis karşılığında B'ye bir bina inşa edecektir. Taraflar villanın "*bir yıl içinde tamamlanıp bir ay sonra da teslim*" hususunda anlaşılırlar. A, villa inşaatını tamamlamış ancak teslim birkaç gün kala düşen bir yıldırım neticesi villa yanmıştır.

**Aşağıdaki soruları (21-24) yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.**

21. Bu olayda taraflar arasında kurulmuş olan hukuki ilişki aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Eser Sözleşmesi                                      b) Hizmet sözleşmesi                                      c) Kira Sözleşmesi  
d) Satış sözleşmesi                                      e) Vekalet sözleşmesi

22. Tarafların sözleşmede kararlaştırdıkları "*villanın bir yıl içinde tamamlanıp bir ay sonra teslim edileceği*" hususundaki kayıt sırayla aşağıdakilerden hangisine tekabül eder?

- a) İfa süresi-Vade                                      b) İfanın hazırlık süresi-Vade                                      c) Vade-İfanın hazırlık süresi  
d) Şart-İfa süresi                                      e) Vade-Yükleme

23. Villanın teslim birkaç gün kala, yıldırım neticesi çıkan yangında yok olması aşağıdaki hukuki olaylardan hangisine işaret eder?

- a) Kusursuz ifa imkansızlığı                      b) Hukuki ayıp                                      c) Hasar                                      d) Kusurlu ifa imkansızlığı                      e) Haksız fiil

24. Villayı teslim edemeyen A, emek ve masraflarının karşılığı olan 100 000 sestersi talep etmiş, B ise ödemeyi reddetmiştir. B'nin ödeme yapmamasının gerekçesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- a) Hasar alıcıya aittir  
b) Zarar kimin malvarlığında meydana gelmişse hasar ona aittir.  
c) A, borca aykırı davranışı nedeniyle tazminat borcu altındadır.  
d) Villanın yangında telef olması nedeniyle taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi sona ermiştir.  
e) Hiç kimse kendi hukuka aykırı davranışının sonuçlarından yararlanamaz.

25. Aşağıdakilerden hangisi On İki Levha Kanunların özelliklerinden biri olarak nitelendirilemez?

- a) Patricius-pleb siyasi mücadelesini sona erdirmek kaygısıyla kaleme alınmıştır.  
b) Roma'nın bilinen ilk yazılı hukuk kaynağı niteliğindedir.  
c) Roma örf ve adet hukukunun derlemesinden oluşmaktadır.  
d) Bu kanunlar sayesinde Roma sınırları içinde yaşayan herkese vatandaşlık hakkı verilmiştir.  
e) Eski Hukuk Devrinde yaratılmıştır.

Oldukça yaşlı ve hasta olan Romalı R, vasiyetnamesini hazırlamaya karar verir. R, vasiyetnamesinde çiftlik işlerine merakı olduğunu düşündüğü büyük oğlu O1'i "çiftlik işlerini eskisi gibi devam ettirmes" kaydıyla mirasçı atayarak, tüm arazilerini ona bırakır; fakat aslında çiftlik işlerine merak olan kişi küçük oğlu O2'dir. Bunu fark eden R, vasiyetnamesini düzeltmeye fırsat bulamadan ölür. O1 babasının ölümünden hemen sonra tüm arazileri satışa çıkararak 100 000 sesters karşılığında Ü'ye satıp devreder. Bu satışı duyan O2, derhal pretor'a başvurarak O1'in vasiyetnamedeki kayda aykırı davrandığını ve bu sebeple satışın geçersiz olduğunu ileri sürer. Praetor O2'nin iddiasını reddeder. Praetor kararını şu gerekçeye dayandırır: A'nın vasiyetnameye koyduğu "çiftlik işlerini eskisi devam ettirmes" kaydı (26)----- niteliğindedir. Bu kaydın hukuki işleme etkisi, (27)----- yönündedir. O1 bu kaydın gereğini yerine getirmek istemediği zaman onu şahsen ifaya zorlayacak bir mekanizma da mevcut değildir. Çünkü bu kayıttan doğan yükümlülük, (28)----- konusudur. Ancak O1'in bu kayda aykırı hareketi elbette tasvip edilemez. Bu durumda O1'e karşı bir dava olanağı tanınmıştır. Bu dava (29)----- olup ilgililerin zararının giderilmesine yöneliktir. Bu davanın O1 ile Ü arasındaki satışın geçerliliğine hiçbir etkisi yoktur. Zira (30)-----kuralı da bunu gerektirir. Tüm bu nedenlerle O1 ile Ü arasındaki satış işlemi geçerlidir.

Davayı kaybettiğini öğrenen O2, bu defa iddiasını değiştirerek yeni bir dava açar. Yeni davada O2, vasiyetname işleminin (31)-----sebebiyle geçersiz olduğunu ve dolayısıyla O1'in mirasçı olamadığını ileri sürer. Buna dayanarak da O1 ile Ü arasındaki satış işleminin geçersiz olduğunu iddia eder. Praetor bu sefer O2'yi haklı bulmuştur. Yeni davada praetor, O1 ile Ü arasındaki satış işleminin (32)----- gerekçesiyle geçersiz olduğuna karar vermiştir. Ayrıca praetor, O2'nin terekeyi temsilen Ü'ye karşı (33)----- davasını açarak arazileri geri alabileceğini ve bu durumda Ü'nün O1'e karşı (34)----- gerekçesiyle taleplerde bulunabileceğine de karar vermiştir.

26. a) şart                      b) vade                      **c) yükleme**                      d) borç                      e) ivaz
27. a) hukuki işlemin derhal hüküm doğurmasını engeller.  
b) hukuki işlem kurulduğu anda taraflar üzerinde hak ve borçlar doğmasını engeller.  
c) hukuki işlemin belli bir süre dolduktan sonra sona ermesini sağlar.  
**d) hukuki işlemin hükümlerine hiçbir etkisi yoktur.**  
e) bu kaydın gereği yerine getirilmediğinde hukuki işlem geçmişe etkili olarak sona erer.
28. **a) yapma borcu**                      b) verme borcu                      c) garanti borcu                      d) sorumluluk borcu                      e) yükümlülük borcu
29. a) ifa davası                      **b) yüklemenin tenfizi davası**                      c) rei vindicatio davası  
d) satış sözleşmesinden doğan dava                      e) borca aykırılık davası
30. a) kimse hakkından başkasını başkasına devredemez kuralı  
b) kimse hukuka aykırı davranışının sonuçlarından yararlanamaz kuralı  
c) zamanda öncelikli olan hakta da önceliklidir kuralı  
d) hasar alıcıya aittir kuralı  
**e) nisbilik kuralı**
31. **a) saik hatası**                      b) beyan hatası                      c) hile                      d) ahlaka aykırılık                      e) zihni kayıt
32. a) hile                      b) sebepsiz zenginleşme                      c) Ahlaka aykırılık                      **d) tasarruf yetkisi eksikliği**                      e) beyan hatası
33. **a) rei vindicatio davası**                      b) satış sözleşmesinden doğan dava                      c) ifa davası  
d) haksız fiil davası                      e) yüklemenin tenfizi davası
34. a) hile                      b) sebepsiz zenginleşme                      **c) zapt**                      d) saik hatası                      e) zihni kayıt
35. "...kanun çıkarma yetkisi sadece imperatora tanınmıştır. Kanunları yorumlamak da sadece onun yetkisine girer".

**Bu cümle Roma Hukukunun hangi dönemine ait olabilir?**

- a) Cumhuriyet Devri                      b) İlk İmparatorluk Devri                      **c) Son İmparatorluk Devri**  
d) Klasik Hukuk Devri                      e) Krallık Devri